

PAULOVA'EA OMOMBE'U TITOVA'EA PE Carta de Paulo a Tito

¹ Jihi ko Pauloramo Tupana'gareheva'ero. Jesus Cristo'ga moirūharamo ji ako no jiporavykyavo Tupana'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo.

A'ereki Cristo'ga e'i ji ve: “Ehoeho ji mombe'gwovo. A'ero ti Tupana'ga remimo'ēhara'ğa ikwahavi ojikoga ji rehe nehē nahanahā Tupana'ga ahe mbojiko ojihe javo. A'itituhēva'ea ti ға ikwahavi a'ero nehē no nahanahā ahe oko katu katu okovo garemimbotarimova'ea rupi javo. ² Nahā po ti ға ndekoi nehē o'ejipero ғwaramo: ‘Po ti nhande xako Tupana'ga reheva'ero, a'ero po ti nhande xaho nhandejupa avuirama ga pyri nehē.’ Nahā po ti ға ei nehē,” ei Cristo'ga ji ve ji mondovo.

Tegwete Tupana'ga mbea. Ymyahū yvya apoa renonde ga e'i hako: “Aru ti ji nhiremimo'ēhara'ğa mombytavo ji pyri avuirama nehē,” ei ga o'mbee'yma hako.

³ Gwemimbotarimo Tupana'ga okwahavuka kiroḡwe ko nhinhi'īga mombe'uhava javo. Amombe'u ji ganhi'īga a'ero. A'ereki ji ve ga e'i kako: “Eho ti nhinhi'īga mombe'gwovo ға pe,” ei Tupana'ga nhanembopiro'yhara'ga ji ve kako.

⁴ Tito, kiro ji ikwatijarukari imondouka nde ve. Jira'yra'java'ea a'e ji nde ve. A'ereki ji ja nde erejiko Jesus Cristo'ga rehe ji ga mombe'urame nde ve kako.

Kiro ji ei: Nhandervete'ga Tupana'ga ti tomomyry nde ve Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojkaharete'ga pavēi nhandembopiro'yhara'ga pavēi, a'e ji. Tandeporogwety ti Tupana'ga Jesus Cristo'ga pavēi. Tonoġatu ti ġa ndepy'a, a'e ji.

Titova'ea oporavyky Creta pe

⁵ Ji horame ypa'ouhūa hugwi Creta hugwi nhande ndiaporavykypavi ġa pokopave'yma. Nurā ji nde rejari pevo toporavyky pa ti ga ji py'rovo javo. Jihi a'e nde ve a'ero: Nahanahā ti Jesus'gareheve'ġa pyteripeve'ġa hugwi emo'emo'ē akwaimbae'ġa onhimbovyvyhara'ġa ikwahapyra'ġa tohepia katu ti ġa Jesus'gareheve'ġa mbo'embo'eavo javo. Embojoapia pa ti egwovo cidades pe ġagwyri pe Creta pe ġa mo'emo'eamo, a'e ji nde ve ikwehe.

⁶ Jesus'gareheve'ġa ndepiakatu'hara'ġa ti toko katu, a'e ji. Tegwete ojipe'ġa nemimbojahava ġa ndehe a'ero. Ojipeji tehe ti ġa togwereko ġwembireko'ġa. Tojiko ti ġanda'yra'ġa Jesus Cristo'ga rehe. Toakwaha ti ġanda'yra'ġa no hendukatuavo ġanhi'iġa. Po ojipe'ġa omombe'u katu ġanda'yra'ġa ko oko te'varuhu javo, a'ero ti ġa tokoyme Jesus'gareheve'ġa ndepiakatu'hara'ġa. Po ġanda'yra'ġa ndekokatui, a'ero pyry ġa Jesus'gareheve'ġa ndepiakatui gwa'yra'ġa moġitakaturu ġwaramo.

⁷ A'ereki Tupana'ga pe ġa oporavyky. A'ero ti ġa toko katu Jesus'gareheve'ġa ndepiakatu'hara'ġa. Ga ndekokaturame tegwete ojipe'ġa nemimbojahava ġa ndehe a'ero. Gwemimbotarimova'ea rupi

jate rūi ti ġa toko onhimbohetee'yma. Tonhimboahituhenhuhũyme ti ġa. Tougwejuhuyme ti ġa ahemboheagwryva'ea vinho. Togwayvayrime ti ġa ojipe'ġa. Tokoyme ti ġa ojipe'ġa ja - kiroki ġa itambere'ia pyhyga rehe jate heaporoġita jipi.

⁸ Ojipe'ġa ndurame ġapyteri pe tohoryory ti ġa ġa ndehe ġa mombytavo ġwonga pe ġa poraka. Taheaporoġita katu pota ti ġa ġa pokoga. Tonhimbovyvy ti ġa. Toko katu ti ġa ojipe'ġa pe. Tapyry ti ġa hendukatuavo Tupana'ga nhi'iġa. Gwemimbotate'varuhua rupi rūi ti ġa toko. Ga ti toko Tupana'ga nhi'iġa rupi. ⁹ Tojiko hete ti ġa a'itituhẽva'ea rehe nhiremimbo'ea rehe. Piry ahe heroviari a'ea. A'ero ti ġa ikwahahetei a'itituhẽva'ea ojipe'ġa mbo'eavo hehe imombe'uheteavo ġa mbohoryoryva hehe nehẽ. A'ero ti ġa ojipe'ġa mbopogwei a'itituhẽva'ea kwahavuka ġa pe nehẽ - kiroki ġa e'i Tupana'ga nhi'iġa pe a'ea ko a'itituhẽva'ea rūi javo.

¹⁰ Tombo'e kwaha ti Jesus'gareheve'ġa ndepiakatuhara'ġa, a'e ji. A'ereki he'yjuhuve'ġa nohendukatupotari okovo ġwemimbotarimova'ea rupi onhi'iteheavo onhimoandyandyita ojipe'ġa moandyandyita no. Judeus'ġa ojikytiukave'ġa jara'ġa hohe nohendukatupotari. ¹¹ Tupana'ga nhi'iġarũiva'ea ġa omombe'umbe'u Jesus'gareheve'ġa pe ġa moandyandyita. Nanongara rehe po ġa nombo'ei ramo. A'ereki ġa omongo tehe Jesus'gareheve'ġa py'a. Ganongapypeve'ġa py'a ġa imongotehei no. Nahã ġa ndekote'varuhui ipyhyga vehevi itambere'ia ġa hugwi ġwemimbo'ea

kwepykavamo. Tito, pemombi ti ġanhi'ġa toambo'ea'javyme ti ġa javo.

¹² Perope pe peju – Cretapeve'ġa namonhava'ea aerēva'ea mombe'uharava'ea omombe'u gwe'yjava'ea hako. Ahe e'i hako: “Cretapeve'ġa ko i'mbeheteve'ġa. Nane'ymi ġa mberō. Oko te'varuhu ġa otiruahūro onhyrōe'yma. Ougwei hete ġa mbatera okovo ovegugwehetero. Mbatera rehe jate ġa ndekoi toro'u hete javo,” ei ahe Cretapeva'ea mombe'gwovo hako.

¹³ Ahe Cretapeve'ġa mombe'u katu reki. Nurā ti penhi'ġahy ġa pe imombe'uheteavo tojiko hete ti ġa Cristo'ga rehe javo. ¹⁴ Penhi'ġahy ti ġa pe topohi ti ġa imombe'utehea hugwi judeus'ġa namonhava'ea remimombe'utehea hugwi javo. Ombojihu ahe imombe'utehea. Aġwamove'ġa nemimbojihuva hugwi ti ġa topohi no ġanemimombe'utehea hugwi. A'ereki imbojihuvame ġa nohendukatui a'itituhēva'ea.

¹⁵ Kiroki ġa pyry okote'varuhua momboruka Jesus'ga pe – ġahā e'i mbatera pe nhaporemo: “Pyry hete mbatera Tupana'ga rembiapoa nhaporemo,” ei ġa.

Kiroki ġa oko te'varuhu ojikoge'yma Jesus'ga rehe – ġahā e'i mbatera pe nhaporemo: “Ndapyryvi mbatera,” ei ġa. Nonhimombaragwahava'javi ġa aherekokatua rehe aherekote'varuhua rehe no. Gandeaporoġita tiruahū. Okote'varuhua rehe vehevi ġa nonhimombaragwahavi. ¹⁶ Ga e'i tehe: “Orokwaha hete ore Tupana'ga,” ei ġa novīa. A'ereki ġa ndokokatui reki. Nurā ahe nhimombaragwahavi ġa ndehe ndojikogi tuhē ġa

Tupana'ga rehe javo. Nombohoryvi ġa Tupana'ga ojihe. Ndokoi ġa ganhi'iġa rupi. Nurã ti Tupana'ga ei ġa pe nehē: “Ga ko ndapyryvi. Nurã tegwete ġandekokatua,” e'i ti ga ġa pe nehē.

2

A'itituhēva'ea Tupana'ga remimbo'ea

¹ Ndehe reki, Tito, embo'e ti Jesus'gareheve'ġa a'itituhēva'ea rehe Tupana'ga remimbo'ea rehe.

² Embo'e ti akwaimbae'ġaymyana. Taheaporoġita katu ti ġa tapotaruhuyme ti ji mbatera javo. Tonhimoġatyrō ti ġa. Tonhimbovyvy ti ġa okokatuavo ġwaramo. Tojiko hete ti ġa Tupana'ga rehe okovo ganhi'iġa rupi. Toarō hete ti ġa ojipe'ġa. Tonhimomirana hete ti ġa Tupana'ga nhi'iġa rupi okovo. A'ea rehe nhaporemō ti embo'e akwaimbae'ġaymyana.

³⁻⁴ Na jitehe ti embo'e kunhangwerymyana'ġa. Toko katu ti ġa no hendukatuavo Tupana'ga nhi'iġa. Tombotegweteteheyme ti ġa ojipe'ġa. Tougwejyme ti ġa ahemboheagwryva'ea vinho.

Tombo'e ti ġa pyryva'ea rehe timoġita ti kunhangwerapyahuve'ġa a'ea rehe javo. Tomonhimbovyvyruka ti ġa ipyahuve'ġa. Te'i ti ġa ġa pe: “Pearō hete ti penhimbireko'ġa. Pearō hete ti peja'yra'ġa.” A'ea ti ġa te'i ipyahuve'ġa pe. ⁵ Te'i ti ġa: “Penhimbovyvy ti. Taperekoi ti ojipe'ġa nembireko'ġa pejapyakavo aherekokatua rehe jate. Pehepia katu ti penhonga. Peko katu ti ojipe'ġa pe. Peko ti penhimbireko'ġa nhi'iġa rehe.” A'ea nhaporemō ti kunhangwerymyana'ġa te'i kunhangwerapyahuve'ġa pe. Tohendu katu

ti kunhangwerapyahuve'ğa te'ite'varuhuyme ti ojipe'ğa Tupana'ğa nhi'iğa pe ganhi'iğa mbotegwetee'yma. Tito, nahã ti ere kunhangwerymyana'ğa pe tombo'e ti ға ipyahuve'ğa javo.

⁶ Embo'e ti akwaimbae'ğa no ipyahuve'ğa tonhimbovyvy ti ға javo. ⁷ Ndehe no, Tito, eko katu ti, a'e ji nde ve. Nde repiagame ti ға ndekokatu a'ero nde javijitehe nehẽ no. Embo'e katu ti ға a'itituhẽva'ea rehe jate Tupana'ğa nhi'iğa rehe enhimbovyvya ға mbojikoga enhimimbo'ea rehe. ⁸ Nane'ymi ti enhi'igatu ға mbo'ekatuavo. A'ero ti tegwete ojipe'ğa ehava nderekote'varuhua pe nehẽ. A'ero ti nhanearõe'ÿve'ğa ndipoyjayjari nehẽ timombe'u ti ғанemimbo'ete'varuhua javo novãa.

⁹ Embo'e ti ға – kiroki ға ndipiro'yi opojykahara'ğa hugwi. Tohendu katu ti ға opojykahara'ğa nhi'iğa ға mbohoryoryva oporavykypava rehe. Tonhi'ikwepyte'varuhuyme ti ға ға no. ¹⁰ Tomimyme ti ға ғанbatera. Tombojiko hete ti ға opojykahara'ğa ojihe okokatuavo ғанwaramo. A'ero ti ғанpojjykahara'ğa ei nehẽ: “Pyry hete jipyrive'ğa okokatuavo oporavykyavo ji ve jipi Tupana'ğa remimbo'ea rendukatuavo ғанwaramo. Pyry hete Tupana'ğa remimbo'ea a'ero.” Nahã ti ға ei nhanembopiro'yhara'ğa nhi'iğa pe nehẽ. A'ea rehe nhaporemõ ti embo'e ғанpyrive'ğa ipiro'ye'ÿve'ğa.

¹¹ A'ereki Tupana'ğa omombyry nhande ve nhaporemõ vyvakotyve'ğa pe nhaporemõ. A'ea rupi ga ei: “Pejiko pa ti ji rehe,” ei ga. “A'ero ti ji

pe mbuhurukari ji pyri pe mombytavo avuirama nehē,” ei ga.

¹² Imombyryvame nhande ve Tupana'ga ei: “Pepohi ti pejikote'varuhua hugwi. Pepohi ti penhimimbotate'varuhua hugwi no,” ei ga. “Penhimbovyvy ti. Peko katu ti ojipe'ga pe. Pehendu katu ti nhinhi'iga ji nhi'ipo'ruavo,” ei Tupana'ga nhande ve. “Nahã ti peko katu aḡwamo,” ei Tupana'ga nhande ve nhaporemo vyakotyve'ga pe nhaporemo.

¹³ Imombyryvame nhande ve ga ei: “Nahã ti peko katu pejoryjoryvamo aerẽ ti Jesus Cristo'ga rura'javi nehē javo ḡwaramo. Uhura'ja ti ga penduvihavuhuhete'ga nehē pembopiro'yhara'ga Jesus Cristo'ga. Ikatu hete ti garura nehē,” ei Tupana'ga. ¹⁴ “Onhikwava'ẽ ga ojjukavouka vyakotyve'ga pe ga ndepyga raikwehe tambopiro'y ti ji ga ḡandekote'varuhua hugwi nhaporemo nehē javo. Omano ga tamombyry ti ga mongovo javo. 'A'ero ti ga ndekoi ji rehe jate xako katu ti ojipe'ga pe ga pokoga javo,” ei Jesus Cristo'ga,” ei Tupana'ga.

¹⁵ Tito, a'ea ko Tupana'ga nhi'iga. Nurã ti a'ea rehe nhaporemo embo'e hete ga pehendu katu ti javo. Ehendukatuuka ti ga pe ga mbopohiruka ḡandekote'varuhua hugwi. Eko katu ti ga pyri tohendu katu pa ti ga nhinhi'iga javo. A'ereki Tupana'ga onhi'iga mombe'upavuka nde ve.

3

Nahanahã ti peko katu

1 Tito, embo'e ti Cretapeve'ğa ikwahavukarajava ға pe toko ti ға gwuvihava'ğa nhi'iğa rehe. Ere ti ға pe ға mbo'eavo: “Huvihava'ğa ti tomongomongo ogwyriveve'ğa gwemimbotarimova'ea rupi. Po ғанemimbotarimova'ea pyryvamo, a'ero ti pehendu katu pota ғанhi'iğa ға nhi'ipo'rupava peporavykykatuavo.” A'ea ti ere ға mbo'eavo.

2 Te'ite'varuhuyme ti ға ojipe'ğa pe ға mbotegwetee'yma. Togwayvayvaryme ti ға okovo. Tinhyrõ ti ға imondovo ojeaporoğitakatua imohina ға ndehe nhaporemo. Tito, a'ea rehe nhaporemo ti embo'e ға nehẽ.

3 Embo'e ti ға a'ea rehe nahanahã ti ahe toko javo. A'ereki ymya nhande ndiajikogi Jesus Cristo'ga rehe ға ja kako. A'ea rupi nhande nhaporemo ndikwahavi pyryva'ea. Nhande ndikwahavi Tupana'ga no kako. Nihendukatui nhande ғанhi'iğa. Ojipea rehe nhande xako nhanenhimoandyandyjuka ojipe'ğa pe. Xako nhande nhaneremimbotate'varuhuva'ea rupi iparaparavuhuva'ea rupi nahã ti nhande roryroryvamo javo novã. Nhanetiruahũ nhande nhandekovo kako. Xanhimyrõ nhande mbatera rehe ға ndehe no. Xako te'varuhu nhande ojipe'ğa pe. Nurã ға nianearõhetei. Nianhoarõhetei nhande no. Nahã nhande rekoi ymya kako.

4 Aerẽ reki Tupana'ga nhanembopiro'yhara'ga ikwahavukari opyryva vyakotyve'ğa pe a'arõ hete ji ға javo. 5 A'ero nhandeporogwetyga ғwaramo ga omombo nhanderekote'varuhua nhande hugwi tuhu ti ға upa ji pyri avuirama nehẽ javo. Nhanderekokaturo ғwaramo

rũi ga omombo nhanderekote'varuhua. Nhandeporogwetyga ġwaramo ga omombo nhanderekote'varuhua.

Ohyvuka ga nhanderekote'varuhua gwa'uvapyryva pe. Gara'uvapyryva nhandereaporogita rerojiji nhandereaporogita mbopyahuavo.

⁶ A'ereki Tupana'ga omondokatuuka gwa'uva nhande pyri nahã ti epoko hete ġa javo. A'ereki Jesus Cristo'ga omano nhande repyga nhanembopiro'yhara'ga.

⁷ Tupana'ga omondouka gwa'uva nhande pyri tuhu ti ġa upa opytavo ji pyri avuirama nehẽ javo. Tupana'ga omondouka gwa'uva. A'ereki ga pyry nhande ve nhande mombyryva. A'ero nhande roryroryvamo nhandejikoga ga rehe ikwahava aerẽ ti nhande ruvi ga pyri avuirama nehẽ javo.

⁸ A'ea ko nhiremimombe'ua a'itituhẽva'ea. Pyry ahe heroviari a'ero.

Tito, a'ea rehe ti embo'e hete jipi toko katu pota hete ti ġa javo - kiroki ġa ojiko ga rehe. Nhiremimombe'ua ko pyryva'ea imombyryheteavo vvyakotyve'ġa pe nhaporemo ġa pokoga.

⁹ Po ojipe'ġa nhi'inhi'ĩtehei nahanahã po javo, a'ero ti ejipe'a ġa hugwi ġanhi'igã renduve'yma. Po ġa ei: "Nahanahã oko nhaneramonhava'ea aherakykwepoharava'ea no." Po a'ea ġa ete-hetehei, a'ero ti ejipe'a ġa hugwi ġanhi'igã renduve'yma.

Po ġa ei nde rayvayva: "Maraname nde ere'u pa ġwia?" e po ġa. "A'ereki Moisésva'ea remimbo'eagwera e'i: 'Gwiġwia ti pe'u. Gwiġwia ti tape'ui,' e'i. 'Nahanahã ti peko katu,' e'i. Xako

ti aheremimbo'ea rehe,” e po ġa. Po ġa ei na nde ve, a'ero ti terehendukatui ġanhi'iġa. A'ereki ġa gwayva pota ahe. Ndopokogi reki ġa ahe a'ero.

¹⁰ Ojipe'ġa po ndokoi Tupana'ga nhi'iġa rupi okovo hajiheva'ea rehe peko ti nhinhi'iġa rupi javo. Gahã ombopohi pota ojipe'ġa Tupana'ga hugwi. Embo'e ti ġa Tupana'ga nhi'iġa rehe a'ero ġa momoranduva toko katu ti ġa okovo Tupana'ga nhi'iġa rupi jate javo. Po ġa nohendukatui nenhi'iġa, a'ero po ti erea'ja ġa pe hamo. Po ġa ndopohiri ve hajiheva'ea hugwi, a'ero ti epohi ġa hugwi. ¹¹ A'ereki nanongara'ga ojipokwaha okote'varuhua rehe. Oko te'varuhu ġa a'ero hendukatue'yma. A'ero ġa imbojari ojihe okote'varuhuavo ġwaramo.

Paulova'ea omondouka onhi'iġa

¹² Tito, ma'ġa po ti ji amondouka nde pyri nehẽ? Mara'ngu po ti Ártemas'ga ji ga mondovo nehẽ? Mara'ngu po ti Tíquico'ga nehẽ? Ji ga mondorame nde pyri ejirokwa ti ejoa cidade de Nicópolis pe ji repiaga. Pevo po ti ji hoi no jipytavo yapoa rupi nehẽ.

¹³ Zenas'ga ovavagahihara'ga po ti oho nde hugwi ojipe'ġape'ġa ndepiaga nehẽ. Apolo'ga po ti oho ga rupi nehẽ no. Ejirokwa ti ġa pokoga ġa horame nehẽ. Emondo katu ti mbatera ġa pe tokoyme ti ġa imbatere'ỹva'ero nehẽ.

¹⁴ Nhaneremimbo'ehara'ga pe Jesus'gareheve'ġa pe ti ere: “Pemondo katu ti penhimbatera nanongara'ga pe no ġa pokoga.” A'ea ti ere ġa pe Jesus'gareheve'ġa ti tomondo tehe kwaha javo. A'ea rehe ti embo'e ġa toko katu ti ġa javo. A'ero ti ġa

jirokwari okokatuavo ojipe'ğa pe okotehee'yma nehẽ.

¹⁵ Kiroki ға oko ji pyri – ғahã omondouka onhi'iğa nde ve.

Ere ti pevove'ğa pe – kiroki ға ore arõ hete ojikoga ғwaramo Jesus Cristo'ga rehe: “Paulo'ga omondouka onhi'iğa pe me.” A'ea ti ere ға pe.

Tomombyry ti Tupana'ga pe me nhaporemõ, a'e ji.

Tupana'ga nhi'iga New Testament in Tenharim (BR:pah:Tenharim)

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tenharim

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tenharim [pah], Brazil

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tenharim

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

3eb8a851-f633-5209-8712-862a9511e134